

ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [JÁN MAZÁK]

SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 16. decembrī¹

I — Ievads

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai un cik lielā mērā informāciju, kuru valsts konkurences iestādei saskaņā ar tās iecietības programmu brīvprātīgi snieguši karteļa dalībnieki, šī iestāde drīkst izpaust cietušajai trešajai personai, lai šī pēdējā sagatavotu prasību par zaudējumu atlīdzību saistībā ar apgalvoto kaitējumu, ko tai esot nodarījis kartelis. Tiesai ir lūgts izvērtēt tostarp, vai šādas informācijas izpaušana varētu apdraudēt Eiropas Savienības (turpmāk tekstā — “ES”) konkurences tiesību piemērošanas efektivitāti un sistēmu sadarbībai un informācijas apmaiņai starp Komisiju un dalībvalstu konkurences iestādēm saskaņā ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā², 11. un 12. pantu.

2. Manuprāt, saistībā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai ir konkrēti

jāizvērtē un jāizsver iespējami atšķirīgas intereses, proti, nodrošināt gan karteļu veidošanas LESD 101. panta izpratnē atklāšanai, sodīšanai un novēršanai īstenoto iecietības programmu efektivitāti, gan jebkuras personas tiesības prasīt atlīdzinājumu par šādu karteļu nodarīto kaitējumu.

3. Tādējādi šajā lietā Tiesai ir jāizvērtē šķietami pretrunīgas intereses, proti, lai būtu nodrošināta LESD 101. panta efektīva piemērošana un lai varbūtējai cietušajai personai būtu iespēja saņemt informāciju³, kuru paredzēts izmantot pierādījumiem civilprasībā par zaudējumu atlīdzību pret karteļa dalībnieku un kura tādējādi var palīdzēt minētajai personai nodrošināt tās tiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību civilprasībā par LESD 101. panta pārkāpumu. Pamattiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību šādos gadījumos, manuprāt, ir noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — OV 2003, L 1, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā, 8. nod., 2. sēj., 205. lpp.

3 — Kura atrodas dalībvalsts pārraudzībā esošas iestādes, šajā gadījumā — saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 35. pantu norīkotas valsts konkurences iestādes rīcībā.

hartas (turpmāk tekstā — “Harta”)⁴ 47. pantā saistībā ar 51. panta 1. punktu, tos interpretējot Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā — “ECPAK”)⁵ 6. panta 1. punkta par tiesībām uz taisnīgu tiesu un šajā jautājumā esošās Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras gaismā.

II — Pamata tiesvedība un iesniegtais prejudiciālais jautājums

4. 2008. gada janvāra lēmumos, kas pa šo laiku stājušies spēkā, Vācijas Federatīvās Republikas *Bundeskartellamt* (Federālais karteļu birojs), rikodamies saskaņā tostarp ar EKL 81. pantu (tagad LESD 101. pants), piemēroja naudas sodus kopsummā EUR 62 000 000 apmērā trijiem lielākajiem Eiropas dekoratīvo papīru (īpašs papīrs koksnes materiālu virsmas apstrādei) ražotājiem un piecām fiziskām personām, kuras ir personīgi atbildīgas par

nolīgumiem par cenu noteikšanu un ražošanas jaudas samazināšanu. Šo lēmumu pamatā bija tostarp informācija un dokumenti, kurus *Bundeskartellamt* bija saņēmis saistībā ar tā Iecietības programmu.

5. *Pfleiderer AG* (turpmāk tekstā — “*Pfleiderer*”) ir dekoratīvā papīra pircēja un viena no trijiem galvenajiem koksnes materiālu, apstrādātas virsmas materiālu un lamināta grīdas segumu ražotājiem pasaulē. Tā norādīja, ka pēdējo trīs gadu laikā no dekoratīvā papīra ražotājiem, pret kuriem ir celta prasība, tā ir iegādājusies preces vairāk nekā EUR 60 000 000 vērtībā. Lai sagatavotu civilprasību par zaudējumu atlīdzību, tā 2008. gada 26. februāra vēstulē lūdza *Bundeskartellamt* atļauju iepazīties ar visiem dokumentiem, kuri attiecas uz tā saukto “dekoratīvā papīra” karteļa lietu par naudas sodu piemērošanu.

4 — Saskaņā ar LES 6. panta 1. punktu “Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti 2000. gada 7. decembra Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kura pielāgota Strasbūrā 2007. gada 12. decembrī, un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Ligumiem”.

5 — Parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī. Saskaņā ar LES 6. panta 3. punktu “pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats”. Skat. arī Hartas 52. panta 3. punktu, kurā noteikts, ka, “ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību”.

6. Pēc tam, kad *Pfleiderer* bija saņēmusi trīs lēmumus par naudas soda piemērošanu, no kuriem bija izņemta identificējošā informācija, kā arī kratišanas gaitā iegūto pierādījumu sarakstu, otrajā pieteikumā tā īpaši lūdza atļauju iepazīties arī ar pieteikumiem iecietības režīma piemērošanai, pieteikumu iesniedzēju brīvprātīgi iesniegtajiem dokumentiem, kā arī iegūtajiem pierādījumiem. 2008. gada 14. oktobra vēstulē *Bundeskartellamt* paziņoja

Pfleiderer, ka tas ir nolēmis minēto pieteikumu apmierināt tikai daļēji un atļaut tai iepazīties tikai ar lietas materiāliem redakcijā, no kuras izņemti komercnoslēpumi, iekšējie dokumenti un *Bundeskartellamt* iecietības programmas 22. punktā minētie dokumenti⁶.

7. Šo lēmumu *Pfleiderer* pārsūdzēja *Amtsgericht Bonn* (Bonnas pirmās instances tiesa), lūdzot minētajai tiesai izspriest lietu.

8. 2009. gada 3. februārī *Amtsgericht* pieņēma lēmumu, ar kuru sākotnēji *Pfleiderer* prasība būtībā tika apmierināta. *Amtsgericht* noteica, ka saskaņā ar *Strafprozessordnung* (Vācijas Kriminālprocesa kodekss, turpmāk tekstā — “*StPO*”) 406.e pantu⁷, kurā ir noteiktas cietušo tiesības iepazīties ar krimināllietu

materiālos esošajiem dokumentiem un kas pēc analogijas ir piemērojams karteļu lietās par administratīvajiem pārkāpumiem saskaņā ar *Gesetz über Ordnungswidrigkeiten* (Vācijas Administratīvo pārkāpumu likums, turpmāk tekstā — “*OWiG*”) 46. panta 1. punktu un 46. panta 3. punkta ceturrtā teikuma pēdējo daļu, cietušo personu pārstāvošajam advokātam drīkst ļaut iepazīties ar lietas materiāliem un pierādījumiem, ja vien viņš spēj pierādīt tiesiskas intereses attiecībā uz to. Iesniedzējtiesa norāda, ka *Pfleiderer* ir uzskatāma par cietušo personu, jo prezumējams, ka karteļa dēļ tā samaksājusi pārmērīgi augstas cenas par precēm, ko tā nopirkusi no karteļa dalībniekiem. Tiesiskas intereses ir arī tad, ja attiecīgā persona lūdz iepazīties ar lietas materiāliem, lai sagatavotu civilprasību par zaudējumu atlīdzību. Jānodrošina iespēja iepazīties arī ar tām lietas materiālu daļām, kuras pieteikumu iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji *Bundeskartellamt* ir iesnieguši brīvprātīgi un kuras tādēļ attiecas uz *Bundeskartellamt* iecietības programmas 22. punktā paredzēto informāciju. Iespēja iepazīties ar komercnoslēpumiem un iekšējiem dokumentiem (*Bundeskartellamt* apspriežu piezīmēm vai lietas piekritības noteikšanai veiktā sarakste Eiropas Konkurences iestāžu tīklā (turpmāk tekstā — “*ECN*”)) tika ierobežota. Iepazīšanās tiesību apjoms ir nosakāms, izvērtējot pretrunīgās intereses, un tās attiecas tikai uz tām lietas materiālu daļām, kas vajadzīgas, lai pamatotu prasības par zaudējumu atlīdzību.

6 — *Bundeskartellamt* 2006. gada 7. marta Pazinojuma Nr. 9/2006 par atbrīvojumu no naudas soda un naudas soda samazināšanu karteļu lietās — Iecietības programma – 22. punktā noteikts, “ja iesniegts pieteikums atbrīvojumam no naudas soda vai naudas soda samazināšanai, *Bundeskartellamt* likumā noteiktās rīcības brīvības robežās neapmierina trešo personu lūgumus iepazīties ar lietas materiāliem vai saņemt informāciju tiktāl, ciktāl tie attiecas uz pieteikumu iecietības režīma piemērošanai un pieteicēja iesniegtajiem pierādījumiem”. Pazinojums pieejams interneta vietnē: http://www.Bundeskartellamt.de/wEnglisch/download/pdf/06_Bonusregelung_e.pdf.

7 — *StPO* 406.e pantā ar virsrakstu “Iepazīšanās ar lietas materiāliem” ir noteikts:

“(1) Cietušā vārdā advokāts var iepazīties ar dokumentiem, kas atrodas tiesas rīcībā vai saskaņā ar publiskajām tiesībām celtas prasības gadījumā tai būtu iesniedzami, kā arī iepazīties ar oficiāli izņemtajiem pierādījumiem, ja vien cietušais pierāda tiesisku interesi šādi rīkoties [..].

(2) Iepazīšanās ar lietas materiāliem jāatsaka, ja tā ir pretrunā vainīgo personu vai citu personu primāru interešu aizsardzības apsvērumiem. To var atteikt, ja tās dēļ iespējami tiktu apdraudēts pats izmeklēšanas mērķis vai būtiski kavēta lietas izskatīšana [..].”

9. Tā kā par šo lēmumu tika iesniegta sūdzība, *Amtsgericht Bonn* lietu atsāka izskatīt tiesvedības stadijā, kurā tā atradās līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai. Lai arī nevēlēdamās pārdomāt savu likuma izpratni, *Amtsgericht* uzskata, ka ar paredzēto nolēmumu tiks netieši atzīts, ka *Bundeskartellamt* iecietības programmas pašreizējā redakcija ir nesaderīga ar *StPO* 406.e pantu un *OWiG* 46. panta 1. punktu. *Amtsgericht* it īpaši norāda uz *Bundeskartellamt* iecietības programmas 22. punktu.

10. Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka paredzētais nolēmums varētu būt pretrunā 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. pantam un EKL 10. panta otrajai daļai (tagad LES 4. panta 3. punkts) saistībā ar EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. pantā Komisijai un dalībvalstu konkurences iestādēm ir noteikts pienākums cieši sadarboties un paredzēta savstarpēja informācijas, tostarp konfidencialas informācijas, apmaiņa, lai varētu to izmantot pierādījumiem tiesvedībās, kurās tiek piemēroti EKL 81. un 82. pants (tagad attiecīgi LESD 101. un 102. pants). Šo tiesību normu efektivitātei un darbībai varētu būt vajadzīgs, lai procedūrās naudas sodu piemērošanai saskaņā ar ES konkurences tiesībām trešajām cietušajām personām būtu liegts iepazīties ar pieteikumiem iecietības režīma piemērošanai un pieteikumu iesniedzēju brīvprātīgi iesniegtajiem dokumentiem. Ja *Bundeskartellamt* būtu jāmazina šis aizsardzības līmenis, pretunā tās Iecietības programmas 22. punktam

ļaujot trešajām personām iepazīties ar pieteikumiem iecietības režīma piemērošanai, tam būtu divējādas nopietnas sekas.

11. Pirmkārt, Komisija vairs nesniegtu *Bundeskartellamt* no pieteikumiem iecietības režīma piemērošanai izrietošu informāciju. Šādu informāciju *Bundeskartellamt* nesniegtu arī pārējie *ECN* dalībnieki, jo citu dalībvalstu konkurences iestādes savās attiecīgajās valstu iecietības programmās ir paredzējušas aizsardzību pret izpaušanu *ECN* Iecietības paraugprogrammas⁸ izpratnē. Tas ne tikai ievērojami kaitētu sadarbībai *ECN* tīklā, bet arī nozīmētu, ka lietu efektīva sadale *ECN* tīklā vairs nebūs iespējama. Tādējādi kopumā tiktu apdraudēta *ECN* spēja darboties.

12. Otrkārt, pastāvētu draudi, ka uzņēmumi tiktu atturēti sadarboties iecietības programmā un tādēļ par karteliem netiktu ziņots un nebūtu zināms, jo pieteikuma iecietības

8 — Apstiprināta 2006. gada 29. septembrī; ar to var iepazīties interneta vietnē: http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

režīma piemērošanai iesniedzējs baidītos, ka tā brīvprātīgi iesniegtos dokumentus un informāciju varētu tieši izmantot pret to civilprasībās par zaudējumu atlīdzību. Šādi pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs atrastos pat neizdevīgākā situācijā nekā tie karteļa dalībnieki, kuri ar konkurences iestādēm nesadarbojas.

III — Tiesvedība Tiesā

13. Ņemot vērā šīs šaubas, *Amtsgericht* nolēma apturēt tiesvedību un lūgt Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu šādā jautājumā:

14. Procesuālos rakstus iesniedza *Pfleiderer, Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG* un *Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG, Arjo Wiggins Deutschland GmbH*, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Nīderlandes, Kipras, Spānijas un Itālijas valdības, Komisija un EBTA Uzraudzības iestāde. 2010. gada 14. septembrī tika rīkota tiesas sēde. Beļģijas, Kipras un Nīderlandes valdības tiesas sēdē apsvērumus nesniedza. *Munksjö Paper GmbH* tiesas sēdē sniedza apsvērumus.

“Vai Kopieņu tiesību normas karteļu jomā — tostarp Regulas Nr. 1/2003 11. un 12. pants, kā arī EKL 10. panta otrā daļa saistībā ar EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu — jāinterpretē tādējādi, ka personām, kurām ar karteli ir nodarīts kaitējums, civiltiesisku prasījumu izvirzīšanas mērķiem nedrīkst ļaut iepazīties ar pieteikumiem iecietības režīma piemērošanai un saistībā ar tiem pieteikumu iesniedzēju brīvprātīgi sniegto informāciju un dokumentiem, kurus kādas dalībvalsts konkurences iestāde atbilstoši valsts iecietības programmai ir saņēmusi naudas soda piemērošanas procedūrā, kuras mērķis ir (arī) nodrošināt EKL 81. panta ievērošanu?”

15. *Pfleiderer* uzskata, ka pamata tiesvedībā esošā lieta ir tikai un vienīgi iekšzemes strīds jautājumā par Vācijas procesuālajām tiesībām. Tā apgalvo, ka *Amtsgericht* ir pareizi nospriedusi, ka, pamatojoties uz *Bundeskartellamt* iecietības programmas 22. pantu, izdarītais atteikums iepazīties ar attiecīgo iecietības režīma informāciju ir nesaderīgs ar *StPO* 406.e pantu. Pēc *Pfleiderer* domām, uz *Amtsgericht* uzdoto jautājumu būtu jāatbild noliedzot, jo ES tiesību normas šajā jautājumā nav pietiekami konkrētas, savukārt citiem iespējamajiem interpretācijas rīkiem — kā, piemēram, *ECN* iecietības paraugprogrammai — trūkst ne tikai noteiktības, bet arī vajadzīgā saistošā spēka.

16. *Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG* un *Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG*, *Arjo Wiggins Deutschland GmbH*, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Nīderlandes, Kipras, Spānijas un Itālijas valdības būtībā uzskata, ka personām, kurām ar karteli ir nodarīts kaitējums, civiltiesisku prasījumu izvirzīšanas mērķiem nedrīkst ļaut iepazīties ar pieņemumiem iecietības režīma piemērošanai vai informāciju un dokumentiem, ko saistībā ar tiem pieteikuma iesniedzēji atbilstoši valsts iecietības programmai brīvprātīgi iesnieguši valsts konkurences iestādei naudas soda piemērošanas procedūrā saskaņā tostarp ar LESD 101. pantu.

17. Komisija būtībā uzskata, ka informācija, ko pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji ir brīvprātīgi snieguši par karteli un savu lomu tajā, kas īpaši sagatavota iesniegšanai saskaņā ar valsts iecietības programmu⁹ un saukta arī par “korporatīvajām liecībām”, ir jānodala no pārējiem pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēja iesniegtajiem agrākajiem dokumentiem. Tā uzskata, ka personām, kurām ar karteli ir nodarīts kaitējums, civiltiesisku prasījumu izvirzīšanas mērķiem nedrīkst ļaut iepazīties ar korporatīvajām liecībām, jo šādi pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs civiltiesiskā atrastos neizdevīgākā situācijā nekā

pārējie karteļa dalībnieki un tādējādi tiktu mazināta iecietības programmas efektivitāte. Komisija apgalvo, ka tiesības iepazīties ar pārējiem pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēja iesniegtajiem dokumentiem būtu jāizvērtē katrā atsevišķajā gadījumā. Komisija norāda uz analogiju ar tās praksi jautājumā par tās rīcībā esošās informācijas nodošanu valsts tiesām saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 15. panta 1. punktu¹⁰.

18. Pēc EBTA Uzraudzības iestādes domām, ņemot vērā, ka vairumā ES īstenoto iecietības programmu ir paredzēts mutvārdu process¹¹, lai pasargātu korporatīvās liecības no izpaušanas civilprasībās par zaudējumu atlīdzību, ne ES konkurences tiesību efektivitātes, ne kādas no to normām dēļ valsts tiesiskajā regulējumā nav liegts paredzēt, ka dalībvalsts ļauj iepazīties ar tās valsts konkurences iestādes rīcībā saistībā ar iecietības programmu esošajiem dokumentiem iespējamam prasītājam

9 — Pēc analogijas skat. Komisijas 2006. gada Paziņojuma par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (turpmāk tekstā — “Iecietības paziņojums”) (OV C 298, 17. lpp.) 31. punktu.

10 — Skat. arī Komisijas Paziņojumu par sadarbību starp Komisiju un dalībvalstu tiesām EKL 81. un 82. panta piemērošanā (OV 2004, C 101, 54. lpp.). Tā 26. punktā ir noteikts, ka “Komisija var atteikties nodot informāciju dalībvalstu tiesām īpaši svarīgu iemeslu dēļ, kas attiecas uz vajadzību aizsargāt Kopienas intereses vai novērst jebkādu iejaukšanos tās darbībā un neatkarībā, it sevišķi, apdraudot tai uzticēto uzdevumu veikšanu [...]”. Tādēļ Komisija nenodos dalībvalstu tiesām iecietības režīma piemērošanai personas brīvprātīgi iesniegtu informāciju bez šīs personas piekrišanas.”

11 — Skat., piemēram, Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsviras piezīmē) 32. punktu. Skat. arī ECN Iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsviras piezīmē) 28. punktu.

civilprasībā par zaudējumu atlīdzību pret slepena nelikumīga karteļa dalībniekiem.

Komisijas dokumentiem¹² un šajā jautājumā esošajā Tiesas judikatūrā, būtu nevietā, jo tādējādi nepienācīgi tiktu ierobežotas acimredzami plašākas tiesības iepazīties ar pierādījumiem, kuras ir tādai cietušajai personai kā *Pfleiderer*, lai saskaņā ar *StPO* 406.e pantu tiesā celtu civilprasību.

IV — Ievada piezīmes

19. Manuprāt, ir noderīgi uzsvērt virkni no lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izrietošu būtisku aspektu saistībā ar pamata tiesvedību. Pirmkārt, tiesības iepazīties ar konkrēto informāciju pamata tiesvedībā neprasa privātpersona, pamatojoties uz valsts noteikumiem par pārskatāmību. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem *Pfleiderer* drīzāk principā ir īpašas procesuālās tiesības iepazīties ar *Bundeskartellamt* rīcībā esošo informāciju par karteli tāpēc, ka *Pfleiderer* ir uzskatāma par cietušo personu, kurai ar karteli esot nodarīts kaitējums, un tai ir tiesiskas intereses iepazīties ar šo informāciju, lai sagatavotu civilprasību par zaudējumu atlīdzību. Šādos apstākļos iepazīties ar informāciju saskaņā ar *StPO* 406.e pantu tiesa ļauj nevis pašai *Pfleiderer*, bet gan tās advokātam. Tādēļ jebkāda analogija ar noteikumiem par pārskatāmību un tiesībām iepazīties ar dokumentiem, kā noteikts, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulā (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un

20. Otrkārt, pamata tiesvedībā aplūkotā konkrētā konkurences tiesību pārkāpuma izmeklēšanas noslēgumā ir pieņemts tiesā vairs nepārsūdzams lēmums par naudas soda piemērošanu saskaņā tostarp ar LESD 101. pantu. Šajos apstākļos tiesības iepazīties ar strīdīgo informāciju nevar ne apdraudēt konkrēta pārkāpuma izmeklēšanas intereses, ne ietekmēt minētās izmeklēšanas rezultātu. Tādēļ šis gadījums ir jānošķir no tiem gadījumiem, kad cietusi trešā persona lūdz iepazīties ar valsts konkurences iestādes rīcībā esošu informāciju, pirms vēl šī iestāde ir pieņēmusi lēmumu saskaņā ar ES konkurences tiesību normām. Tomēr joprojām ir jānoskaidro, vai iespēja iepazīties ar attiecīgās kategorijas informāciju, proti, informāciju un dokumentiem, kas brīvprātīgi iesniegti saistībā ar iecietības programmu, vispārīgi varētu apdraudēt LESD 101. panta pārkāpumu izmeklēšanas gaitu un tādējādi — šo tiesību normu piemērošanu, ko veic *Bundeskartellamt* un citas valsts

12 — OV L 145, 43. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā, 1. nod., 3. sēj., 331. lpp. Jāpiebilst, ka šaubas par to, vai minētā regula šajos apstākļos ir piemērojama pēc analogijas, savos Tiesā sniegtajos apsvērumos puda *Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG* un *Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG*, Vācijas un Spānijas valdības, kā arī Komisija.

konkurences iestādes atbilstoši Regulā (EK) Nr. 1/2003 tām piešķirtajām pilnvarām un noteiktajiem pienākumiem.

iesniedzējs sniedzis valsts konkurences iestādei, varētu ietekmēt Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. pantā paredzēto sadarbības un informācijas apmaiņas sistēmu.

21. Treškārt, *Amtsgericht* uzdotajā jautājumā uzmanība galvenokārt ir vērsta uz tiesībām iepazīties ar informāciju un dokumentiem, ko iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka *Amtsgericht* ir noteikusi, ka tiesības iepazīties ar komercnoslēpumu un iekšējiem dokumentiem¹³ ir ierobežotas. Nekas neliecina, ka savu viedokli šajā jautājumā *Amtsgericht* vēlētos mainīt. Tādēļ jautājumu par tiesībām iepazīties ar informāciju un dokumentiem, kurus iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, šajos secinājumos iztirzāšu, pieņemot, ka tajos nav komercnoslēpumu un tie nav iekšējie dokumenti.

V — Vērtējums

22. Ar šo jautājumu *Amtsgericht* vēlas noskaidrot tostarp, kā cietušās trešās personas¹⁴ tiesības iepazīties ar informāciju, kuru pieteikuma iecietības režīma piemērošanai

23. Kopš Regulas (EK) Nr. 1/2003 spēkā stāšanās gan Komisijai, gan dalībvalstu konkurences iestādēm¹⁵ ir tiesības piemērot LESD 101. un 102. pantu¹⁶. Lai arī Komisijas un dalībvalstu konkurences iestāžu tiesības piemērot LESD 101. un 102. pantu nav pilnīgi identiskas, tās ievērojami pārklājas, tādējādi radot decentralizētu piemērošanas sistēmu, kuras pamatā ir līdztekus pastāvošās kompetences. Komisijai Regulā (EK) Nr. 1/2003 ir piešķirtas īpašas un sīki izklāstītas tiesības, lai piemērotu LESD 101. un 102. pantu. Turpretim dalībvalstu konkurences iestādes, kā arī dalībvalstu tiesas¹⁷ LESD 101. un 102. pantu piemēro galvenokārt saskaņā ar savu valsts tiesību sistēmu¹⁸ atbilstoši procesuālās autonomijas principam, ar nosacījumu, ka tās

13 — Skat. iepriekš 8. punktu.

14 — Lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību.

15 — Skat. Regulas (EK) Nr. 1/2003 3. panta 1. punktu, kurā dalībvalstu konkurences iestādēm un valstu tiesām ir noteikts pienākums piemērot LESD 101. un 102. pantu.

16 — Skat. tostarp Regulas (EK) Nr. 1/2003 4. un 5. pantu.

17 — Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 6. pantu LESD 101. un 102. panta piemērošana ir dalībvalstu tiesu kompetencē.

18 — Tomēr skat. Regulas (EK) Nr. 1/2003 5. pantu, kurā noteikts, kādus lēmumus dalībvalstu konkurences iestādes drīkst pieņemt, piemērojot LESD 101. un 102. pantu.

ievēro līdzvērtības principu¹⁹ un efektivitātes principu²⁰. Manuprāt, saskaņā tostarp ar LES 4. panta 3. punktu un Regulu (EK) Nr. 1/2003²¹ dalībvalstīm ir jānodrošina LESD 101. un 102. panta efektīva piemērošana savā teritorijā²².

24. Lai izvairītos no iespējamās līdztekus pastāvošo kompetenču nesaskaņotas īstenošanas un neraugoties uz valsts konkurences iestādēm un tiesām principā esošo procesuālo autonomiju, Regulas (EK) Nr. 1/2003 IV nodaļā ar virsrakstu "Sadarbība" ir ieviesta virkne procesuālo noteikumu, lai nodrošinātu, ka līdztekus pastāvošo kompetenču sistēma darbojas saskaņoti un efektīvi. Komisija un valsts konkurences iestādes patiesībā veido publisko iestāžu tīklu²³, kas ciešā sadarbībā piemēro ES konkurences tiesību normas²⁴. Proti, pateicoties šīs nodaļas regulējumam, ECN dalībnieku starpā ir ieviesta sistēma²⁵, kas tostarp nodrošina uzdevumu un lietu sadali starp vienu vai vairākām valsts konkurences iestādēm un Komisiju, kā arī ES konkurences tiesību normu saskaņīgu piemērošanu. Uzskatu, ka

19 — Saskaņā ar līdzvērtības principu attiecīgā dalībvalsts tiesību norma ir jāpiemēro vienādi nešķirotot atkarībā no tā, vai apgalvots ES konkurences tiesību vai valsts konkurences tiesību pārkāpums (pēc analogijas skat. 1998. gada 1. decembra spriedumu lietā C-326/96 *Levez*, *Recueil*, I-7835. lpp., 41. punkts; 2000. gada 16. maija spriedumu lietā C-78/98 *Preston* u.c., *Recueil*, I-3201. lpp., 55. punkts, un 2009. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-63/08 *Pontin*, Krājums, I-10467. lpp., 45. punkts). Ievēroju, ka Tiesā esošajos lietas materiālos nekas nenorāda, ka attiecībā uz informācijas, kuru *Bundeskartellamt* iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, sniegšanu trešajai personai būtu kādas atšķirības atkarībā no tā, vai piemērojamas ir valsts konkurences tiesību normas vai LESD 101. pants.

20 — Skat. tostarp 1995. gada 14. decembra spriedumu lietā C-312/93 *Peterbroeck* (*Recueil*, I-4599. lpp., 12. punkts), 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-212/04 *Adeneler* u.c. (Krājums, I-6057. lpp., 95. punkts), 2007. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-1/06 *Bonn Fleisch* (Krājums, I-5609. lpp., 41. punkts) un 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-53/04 *Marrosu* un *Sardino* (Krājums, I-7213. lpp., 52. punkts). Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalsts tiesību sistēmā noteiktais procesuālais noteikums nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt no Savienības tiesību sistēmas izrietošo tiesību izmantošanu (efektivitātes princips) (skat. tostarp 2010. gada 15. aprīļa spriedumu lietā C-542/08 *Barth*, Krājums, I-3189. lpp., 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 — Skat. tostarp tās 5. un 6. pantu.

22 — Tādējādi ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 pieņemšanu un spēkā stāšanos dalībvalstu konkurences iestādēm ir aktīvi jārūpējas par LESD 101. un 102. panta efektīvu piemērošanu attiecībā uz uzņēmumiem, lai nodrošinātu, ka tie pilda savus šajās tiesību normās noteiktos pienākumus. Turklāt lietā *CIF* Tiesa norādīja, ka, "kaut arī [LESD 101. un 102.] pants pašī par sevi attiecas tikai uz uzņēmumu rīcību un neietekmē dalībvalstu normatīvos pasākumus, tomēr šajos pantos, tos aplūkojot kopsakarā ar [LES 4. panta 3. punktu], kurā ir noteikts sadarbības pienākums, ir paredzēts dalībvalstu pienākums neveikt vai atcelt tādus pasākumus, pat ja tiem ir normatīvs raksturs, kuru rezultātā uzņēmumiem piemērojami konkurences noteikumi varētu zaudēt savu lietderīgo iedarbību" (2003. gada 9. septembra spriedums lietā C-198/01 *CIF* (*Recueil*, I-8055. lpp., 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 — ECN.

24 — Skat. Regulas (EK) Nr. 1/2003 preambulas 15. apsvērumu.

25 — Skat., piemēram, Komisijas Paziņojumu par sadarbību konkurences iestāžu tīklā (OV 2004, C 101, 43. lpp.) (turpmāk tekstā — "Sadarbības paziņojums") un Padomes un Komisijas Kopīgo paziņojumu par konkurences iestāžu tīkla darbību (turpmāk tekstā — "Kopīgais paziņojums"), ar kuru var iepazīties interneta vietnē: http://ec.europa.eu/competition/ecn/joint_statement_en.pdf. Sadarbības paziņojumā tostarp ir sīki aprakstīta Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. panta piemērošanas praktiskā kārtība. Saskaņā ar Sadarbības paziņojuma 72. punktu un tā pielikumu dalībvalstu konkurences iestādēm ir jāatzīst un jāievēro tajā izklāstītie principi, tostarp principi, kas attiecas uz iecietības programmas piemērošanas lūdzēju aizsardzību.

valsts konkurences iestādēm jāstrādā tā, lai nodrošinātu to Regulā (EK) Nr. 1/2003 paredzēto sadarbības pienākumu efektīvu izpildi.

25. Lai arī ne Regulā (EK) Nr. 1/2003, ne Sadarbības paziņojumā nav neviena noteikuma par trešo personu tiesībām iepazīties ar informāciju, kuru brīvprātīgi sniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs²⁶; *ECN* Iecietības paraugprogrammas 30. punktā ir noteikts, ka “informācijas apmaiņa par saskaņā ar šo programmu sniegtajām mutiskajām liecībām notiks tikai starp [konkurences iestādēm] saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 12.pantu, ja vien ir ievēroti nosacījumi, kas izklāstīti [Sadarbības paziņojumā], un to saņemoša [konkurences iestāde] nodrošina informācijas konfidencialitāti to nosūtītajās [konkurences iestādes] nodrošinātajam līdzvērtīgā apmērā”²⁷.

26 — Sadarbības paziņojuma (minēts 25. zemsvītras piezīmē) 26. un 28. punktā ir noteikta kārtība, kādā Komisija un valsts konkurences iestādes veic Regulas (EK) Nr. 1/2003 12. pantā minētās konfidencialās informācijas apmaiņu un izmantošanu, savukārt Sadarbības paziņojuma 37.–42. punktā tiek regulēta tieši tādas informācijas, kas izriet no pieteikuma iecietības režīma piemērošanai, aprīte starp *ECN* dalībniekiem (Komisiju un valsts konkurences iestādēm) un kārtība, kādā šie dalībnieki šo informāciju izmanto. Skat. arī *ECN* Iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsvītras piezīmē) Paskaidrojošo piezīmju 3.–5. punktu.

27 — *ECN* Iecietības paraugprogrammas 28. punktā ir paredzēta iespēja iesniegt mutiskus pieteikumus iecietības režīma piemērošanai, savukārt 29. punktā noteikts, ka pieteicēja mutisko paziņojumu saturs netiks izpausts, kamēr konkurences iestāde pusēm nav iesniegusi savu iebildumu izklāstu. Skat. arī *ECN* Iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsvītras piezīmē) Paskaidrojošo piezīmju 48. un 49. punktu.

26. *ECN* Iecietības paraugprogramma ir dokuments bez saistoša spēka, ar kuru paredzēts īstenot valsts konkurences iestāžu iecietības programmu *de facto* jeb “nesaistošu” saskaņošanu, lai nodrošinātu, ka potenciālie pieteicēji netiktu atturēti iesniegt pieteikumus iecietības režīma piemērošanai *ECN* iecietības programmu starpā pastāvošo atšķirību dēļ. Tādēļ *ECN* Iecietības paraugprogrammā tiek noteikts, kādu attieksmi pieteicējs var sagaidīt jebkurā *ECN* tiesību sistēmā, līdzko visas programmas ir saskaņotas. Turklāt ar *ECN* Iecietības paraugprogrammu tiek mēģināts atvieglot apgrūtinājumus, kas rodas saistībā ar vajadzību iesniegt vairākkārtīgus pieteikumus. Par spīti tam, ka ne šis, ne arī pārējie dokumenti kā, piemēram, Sadarbības paziņojums un Kopīgais paziņojums nav normatīvi akti, tiem ir vērtība praktiskā ietekme tostarp uz valsts konkurences iestāžu un Komisijas darbībām. Tādēļ zēl, ka tādi dokumenti kā *ECN* Iecietības paraugprogramma un Kopīgais paziņojums pārskatāmības un pēctecības labad nav publicēti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

27. Ņemot vērā it īpaši *ECN* Iecietības paraugprogrammas 30. punktu un apstākli, ka šajā jautājumā nav nekāda ES normatīvā regulējuma, manuprāt, ar atšķirībām noteikumos par to, cik lielā mērā un kā valsts konkurences iestādes sniedz trešajām personām

informāciju, kuru tām brīvprātīgi iesnieguši pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji, iespējami tiktu neievēroti Regulas (EK) Nr. 1/2003 noteikumi par sadarbību.

ieciētības režīma piemērošanu, valsts konkurences iestādēs var vienlaikus tikt uzsāktas vairākas procedūras, jo, tā kā nav ne vienotas [“one-stop-shop”] ieciētības procedūras saskaņā ar ES tiesībām, ne ES mērogā pilnībā saskaņotas ieciētības programmu sistēmas²⁹, tie var uzskatīt par vajadzīgu vērsties visās iestādēs, kuru kompetencē ir piemērot LESD 101. pantu par attiecīgo pārkāpumu, nekas neliecina, ka šādi apstākļi būtu iestājušies pamata lietā. Turklāt jāpiebilst, ka iesniedzējtiesa lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir īpaši norādījusi, ka *Pfleiderer* nelūdz iespēju iepazīties ar informāciju vai dokumentiem, kas *Bundeskartellamt* nodoti saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 12. pantā³⁰ noteikto un atrodas tā rīcībā.

28. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, ja vien iesniedzējtiesas veicamās pārbaudes gaitā netiek secināts citādi, izriet, ka konkrētā pārkāpuma izmeklēšanā ar *Bundeskartellamt* ir sadarbojusies Zviedrijas konkurences iestāde. Tomēr nekas nenorāda, ka konkrētajam kartelim piemērot LESD 101. pantu būtu tiesīga kāda cita valsts konkurences iestāde, izņemot *Bundeskartellamt*, un ka tādēļ šajā gadījumā varētu būt bijušas vairākas procedūras dažādās iestādēs, kā arī lietu pārdale saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. pantu²⁸. Tādējādi, lai gan ir iespēja, ka gadījumā, ja karteļa dalībnieki lūdz

28 — Skat. tostarp arī Sadarbības paziņojuma (minēts 25. zemsvītras piezīmē) 16.–19. punktu. Tā 16. punktā ir noteikts, ka, “lai atklātu vairākas vienādas procedūras un nodrošinātu, ka lietas tiek izmeklētas atbilstošā konkurences iestādē, tīkla dalībniekiem jābūt informētiem par dažādās konkurences iestādēs izskatāmajām lietām jau agrīnā to posmā”. Sadarbības paziņojuma 17. punktā ir teikts, ka Regula (EK) Nr. 1/2003 “rada mehānismu, kā konkurences iestādēm informēt citai citu, lai nodrošinātu efektīvu un ātru lietu pārdali. Padomes Regulas 11. panta 3. punktā dalībvalstu konkurences iestādēm ir noteikts pienākums, rīkojoties saskaņā ar [LESD 101. vai 102. pantu], informēt Komisiju iepriekš vai nekavējoties pēc pirmo izmeklēšanas darbību uzsākšanas. Tajā ir noteikts arī, ka šo informāciju var nodot arī citām valsts konkurences iestādēm. Padomes Regulas 11. panta 3. punkta mērķis ir ļaut tīklam ar brīdi, kad iestāde uzsāk lietas izmeklēšanu, noteikt, vai ir vairākas vienādas procedūras, un risināt jautājumu par iespējamu lietu pārdali”.

29. Tādēļ redzams, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. panta regulējums uz šo tiesvedību neattiecas un uzdotais jautājums daļā, kurā tas attiecas uz šiem pantiem, kā

29 — Skat. Sadarbības paziņojuma (minēts 25. zemsvītras piezīmē) 38. punktu.

30 — Regulas (EK) Nr. 1/2003 12. pantā ir noteikts, ka Komisijai un dalībvalstu konkurences iestādēm ir tiesības apmainīties ar informāciju un izmantot to, lai piemērotu LESD 101. un 102. pantu.

savos apsvērumos norādījusi Komisija³¹, ir hipotētisks³². Manuprāt, tā kā lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu nav minēts neviens konkrēts fakts jautājumā par sadarbību saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 IV nodaļu, Tiesai lemt par šo jautājumu šajā tiesvedībā būtu spekulatīvi.

šīs iestādes veiktā LESD 101. panta efektīva piemērošana.

30. Iesniedzējtiesa arī jautā, vai, paredzot, ka valsts konkurences iestāde ļauj cietušajai personai, kura vēlas celt prasību par zaudējumu atlīdzību, iepazīties ar dokumentiem un informāciju, ko tai brīvprātīgi iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, nākotnē varētu tikt apdraudēta

31. Ir skaidrs, ka gan Komisijai, gan dalībvalstu konkurences iestādēm ir svarīga loma LESD 101. panta piemērošanā attiecībā uz nelikumīgiem karteljiem. Ņemot vērā LESD 101. pantā aizliegto kartelu slepenību, šo savas kaitīgās ietekmes uz konkurenci dēļ bieži vien visnopietnāko konkurences tiesību pārkāpumu starpā ierindoto pārkāpumu³³ faktiskā atklāšana un izmeklēšana, un tā tad galu galā — aizliegšana un sodīšana par tiem ir izrādījies esam sarežģīts uzdevums gan Komisijai, gan valsts konkurences iestādēm³⁴. Tādu apsvērumu mudināta, kurus es

31 — *Pfleiderer* uzskata, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. un 12. pants uz šo lietu neattiecoties. EBTA Uzraudzības iestāde savos iesniegumos saistībā ar Sadarbības paziņojumā noteikto norāda, ka *Amtsgericht* izskatāmā lieta pēc sava rakstura ir tikai vieni iekšzemes procedūra.

32 — LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir mehānisms sadarbībai starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ar kuru Tiesa dalībvalstu tiesām sniedz norādes jautājumā par ES tiesību interpretēšanu, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu tajās izskatāmos strīdus. Atbilstoši sadarbības garam, kuram ir jāvalda prejudiciālā nolēmuma procedūrā, dalībvalstu tiesai ir jāņem vērā, ka Tiesas uzdevums ir palīdzēt tiesas spriešanā dalībvalstis, nevis sniegt konsultatīvus atzinumus vispārīgos vai hipotētiskos jautājumos. Skat. Tiesas 2004. gada 5. februāra spriedumu lietā C-380/01 *Schneider* (*Recueil*, I-1389. lpp., 20.–23. punkts un tajos minētā judikatūra).

33 — Par kuriem pēc to atklāšanas un pierādīšanas var piemērot ne tikai lielus naudas sodus, bet dažās dalībvalstīs arī brīvības atņemšanas sodus fiziskām personām.

34 — Skat. pēc analogijas 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland u.c./Komisija* (*Recueil*, I-123. lpp., 55.–57. punkts), kurā Tiesa noteica, ka, tā kā dalības pret konkurenci vērstās darbības un nolīgumos aizliegums un sods, ko pārkāpējiem var noteikt, ir ļoti zināmi, šo darbību un nolīgumu ietvertās darbības parasti notiek slepus, sanāksmes tiek rīkotas slepus un bieži vien citā dalībvalstī, un saistībā ar tām tiek kārtota pēc iespējas mazāka dokumentācija. Pat ja Komisija atklāj prettiesisku saziņu starp tirgus dalībniekiem tieši apliecināto pierādījumus, piemēram, sapulces protokolu formā, tie parasti ir tikai fragmentāri un izkaisīti, un tādēļ noteiktas ziņas bieži vien jārekonstruē dedukcijas ceļā. Vairumā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīguma esamību ir jāsecina no noteiktām sakrītībām vai norādēm, kuru kopums, nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var būt konkurences noteikumu pārkāpuma pierādījums.

uzskatītu par pragmatiskiem³⁵, Komisija kopš 1996. gada, kad tika izdots tās Paziņojums par sodanaudas [naudas soda] neuzlikšanu vai samazināšanu karteļu gadījumos³⁶, ir īstenojusi iecietības programmu, ar kuru par karteļu dalībnieku sadarbību, kuras rezultātā tiek atklāti un sodīti karteļi, tā atalgo ar atbrīvojumu no naudas sodiem vai ar to samazinājumu. No 2006. gada Iecietības paziņojuma³⁷ skaidri izriet, ka, pēc Komisijas domām, “patērētāju un iedzīvotāju ieinteresētība slepeno karteļu atklāšanā un sodīšanā ir svarīgāka par ieinteresētību to uzņēmumu sodīšanā, kas Komisijai ļauj atklāt un aizliegt attiecīgo praksi [..]. Komisija uzskata, ka uzņēmuma sadarbībai, atklājot karteļa esamību, piemīt reāla vērtība³⁸”. Manuprāt, šāda programma ir ne vien noderīga atsevišķu pārkāpumu atklāšanā un sodīšanā, bet arī rada iespējamos karteļa

dalībniekos nenoteiktības sajūtu, kas iespējami kavē karteļu faktisku veidošanos.

32. Tādējādi Iecietības paziņojumā pārskatāmā veidā ir izklāstīti noteikumi un kārtība, kas pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējiem ļauj paredzēt, kā attiecībā pret tiem rīkosies Komisija. Šī pārskatāmība un paredzamība, manuprāt, ir vajadzīgas, lai Komisijas iecietības programma efektīvi darbotos, jo neziņa par Komisijas rīcību varētu atturēt potenciālos pieteikuma iesniedzējus. Turklāt Tiesa ir noteikusi, ka uzņēmuma sadarbība ar Komisiju var būt pamats naudas soda samazināšanai saskaņā ar Iecietības paziņojumu, ja tā patiešām ļauj Komisijai izpildīt savu uzdevumu atklāt pārkāpuma esamību un to izbeigt³⁹. Uzņēmums, kurš sadarbojas ar Komisiju atbilstoši Iecietības paziņojumā noteiktajam, iegūst tiesisku palīdzību, ka tā naudas sods tiks noteiktā mērā samazināts⁴⁰. Turklāt Komisija saskaņā ar tās

35 — Lietojot šo vārdu, nekādā ziņā negrastos netieši norādīt, ka Komisijas rīcība būtu kaut kādā ziņā peļama. Tas gan drīzāk norāda, ka Komisija rīkojas tā, kā uzskata par konkurenci galu galā labvēlīgu.

36 — Piebilstu, ka Komisijas iecietības programmas darbība nav paredzēta ne Regulā (EK) Nr. 1/2003, ne Komisijas 2004. gada 7. aprīļa Regulā (EK) Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu saskaņā ar EK Līguma 81. un 82. pantu, ko vada Komisija (OV 2004, L 123, 18. lpp.; OV Ipašais izdevums latviešu valodā, 8. nod., 3. sēj., 81. lpp.).

37 — Skat. iepriekš 9. zemsvītras piezīmi.

38 — Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 3. un 4. punktu.

39 — Šajā ziņā skat. 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-297/98 P *SCA Holding/Komisija* (*Recueil*, I-10101. lpp., 36. punkts) un 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rorindustri u.c./Komisija* (Krājums, I-5425. lpp., 399. punkts).

40 — Skat. spriedumu lietā *Dansk Rorindustri u.c./Komisija* (minēts 39. zemsvītras piezīmē, 188. punkts); skat. arī Iecietības paziņojuma 38. punktu, kurā noteikts, ka “Komisija apzinās, ka šis paziņojums radīs tiesisku palīdzību, uz kuru uzņēmumi varēs pamatoties, izpaūzot Komisijai informāciju par karteļa pastāvēšanu”.

Iecietības paziņojumā noteikto principā neļauj iepazīties ar pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēja sniegto korporatīvo liecību⁴¹. Turklāt Komisija piekrīt šādu

korporatīvo liecību⁴² sniegšanai mutiski⁴³. Tomēr iecietības paziņojumā nav noteikts, ka trešajām personām būtu liedzams iepazīties ar iepriekš pastāvējušiem dokumentiem⁴⁴, kurus pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs iesniedzis saskaņā ar minēto paziņojumu.

41 — Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 6., 7. un 33. punktu. Skat. arī *ECN* Iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsvītras piezīmē) 29. punktu. Iecietības paziņojuma 6. punktā ir teikts, ka šīs brīvprātīgās iniciatīvas, kas tiek sauktas arī par korporatīvajām liecībām, "ir izrādījušās noderīgas efektīvai izmeklēšanai un kartelu pārkāpumu izbeigšanai, un tās nevajadzētu kavēt, izsniedzot rīkojumus par informācijas sniegšanu tiesvedībā civillietās. Potenciālie iecietības pieteikuma iesniedzēji varētu atturēties no šajā paziņojumā minētās sadarbības ar Komisiju, ja tas varētu pasliktināt to stāvokli civilprasībās salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kuri ar to nesadarbojas. Šādas nevēlamas sekas ievērojami kaitētu sabiedrības interesēm nodrošināt efektīvu [LESD 101.] panta piemērošanu kartelu lietās publiski tiesisko attiecību kārtā, un tādējādi to turpmākai vai līdztekus notiekošai efektīvai piemērošanai privāttiesiskā ceļā". Skat. arī *ECN* Iecietības paraugprogrammas Paskaidrojošo piezīmju 47. punktu, kurā ir noteikts, ka "*ECN* dalībnieki pilnībā atbalsta efektīvu civilo tiesvedību par zaudējumu piedziņu no kartelu dalībniekiem. Tomēr, viņuprāt, ir nepieņemami, ka uzņēmumiem, kas ar tiem sadarbojas, atklānot kartelus, tiek radīta sliktāka situācija civilprasībās par zaudējumu atlīdzību nekā tiem kartēļa dalībniekiem, kuri atsakās sadarboties. Prasībās par zaudējumu atlīdzību izmantojot liecības, kuras ir sniegtas īpaši [konkurences iestādei, turpmāk tekstā — "KI"] saistībā ar tās iecietības programmu, pastāv draudi, ka personas atteiksies sadarboties KI iecietības programmās, un tas varētu mazināt KI cīņas pret kartelēm efektivitāti. Šāds iznākums varētu arī negatīvi ietekmēt kartelu apkarošanu citās tiesību sistēmās. Draudi, ka attiecībā uz iesniedzēju var tikt izsniests rīkojums sniegt informāciju, zināmā mērā ir atkarīgi arī no attiecīgajām teritorijām un kartēļa, kurā tas piedalījies, rakstura [...]".

33. ES tiesībās valsts konkurences iestādēm nav skaidri noteikta pienākuma attiecībā uz kartelēm, ar kuriem tiek izdarīts LESD 101. panta pārkāpums, īstentot iecietības programmu un ES tiesībās nav regulēts

42 — Saskaņā ar Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 9. punkta a) apakšpunktu korporatīvajā liecībā, ciktāl iesniedzējam ir zināms iesniegšanas brīdī, būtu jānorāda: — sīks apraksts par apgalvoto karteli, tostarp, piemēram, tā mērķiem, pasākumiem un darbībām; prece vai pakalpojums, uz ko attiecas apgalvotais kartelis, tā ģeogrāfiskais mērogs, ilgums un aplēstie tirgus apjomi; iespējamā kartēļa saziņas konkrēti datumi, vietas, iztirzātie jautājumi un dalībnieki, un visi attiecīgie paskaidrojumi saistībā ar pierādījumiem, kas sniegti, lai pierādītu pieteikuma pamatotību; — pieteikumu atbrīvojumam no naudas soda iesniedzošās juridiskās personas nosaukums un adrese, kā arī visu pārējo uzņēmumu, kas ir vai ir bijuši iesaistīti apgalvotajā kartelī, nosaukumi un adreses; — visu to privātpersonu, kas, ciktāl tas pieteikuma iesniedzējam zināms, ir vai ir bijušas iesaistītas apgalvotajā kartelī, tostarp privātpersonu, kas apgalvotajā kartelī ir bijušas iesaistītas pieteikuma iesniedzēja vārdā, uzvārdi, amati, darba vietas un vajadzības gadījumā arī mājas adreses; — informācija par to, pie kādām citām konkurences iestādēm ES teritorijā vai ārpus tās pieteikuma iesniedzējs ir vērsies vai paredz vērsties saistībā ar iespējamo karteli.

43 — Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 32. punktu. Skat. arī *ECN* Iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsvītras piezīmē) 28. punktu.

44 — Termins "iepriekš pastāvējuši dokumenti" Iecietības paziņojumā nav īpaši definēts. Tomēr, manuprāt, tas ietver "citus pierādījumus saistībā ar iespējamo karteli, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā vai tam pieejami pieteikuma iesniegšanas brīdī, tostarp jebkuri pārkāpuma laikā gutie pierādījumi". Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 9. punkta b) apakšpunktu.

jautājums par iepazīšanos ar šo iestāžu rīcībā esošajiem iecietības programmas lietām materiāliem. Tomēr, lai arī ES tiesībās dalībvalstu konkurences iestādēm nav šāda skaidri noteikta pienākuma attiecībā uz nelikumīgiem karteljiem īstenot iecietības programmu un tādējādi dalībvalstīm šajā ziņā ir procesuāla autonomija, no Tiesas rīcībā esošajiem lietām materiāliem izriet, ka izteikts pārsvars konkurences iestāžu 27 dalībvalstīs, tostarp *Bundeskartellamt*, šobrīd īsteno kāda veida iecietības programmu. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir teikts, ka *Bundeskartellamt* iecietības programmas pamatā ir ECN iecietības paraugprogramma. Tā kā *Bundeskartellamt* ir apņēmīgi izlēmis īstenot iecietības programmu, manuprāt, ja vien iesniedzējtiesas veicamās pārbaudes gaitā netiek secināts citādi, ir redzams, ka minētā valsts konkurences iestāde ir uzskatījusi šādu programmu par vajadzīgu, lai tā varētu efektīvi nodrošināt tostarp LESD 101. panta ievērošanu⁴⁵. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu *Amtsgericht* patiešām norādījis, ka “2000. gadā ieviestā *Bundeskartellamt* iecietības programma ir izrādījusies esam ļoti efektīvs karteļu apkarošanas līdzeklis. Laikā no 2001. līdz 2008. gadam ir tikuši iesniegti kopskaitā 210 pieteikumi iecietības režīma

piemērošanai saistībā ar 69 dažādiem procedūru kopumiem”⁴⁶.

34. Ja dalībvalsts ar savas konkurences iestādes vai iestāžu starpniecību īsteno iecietības programmu, lai nodrošinātu LESD 101. panta efektīvu piemērošanu, manuprāt, šai dalībvalstij, neraugoties uz tai šīs normas piemērošanā esošo procesuālo autonomiju, ir jā rūpējas, lai programma būtu sagatavota un darbotos efektīvi.

35. Jautājumā par iecietības programmu mijiedarbību ar civilprasībām par zaudējumu atlīdzību, iepriekš norādot, kā Komisija izmantos savu rīcības brīvību naudas sodu piemērošanā karteļu dalībniekiem, kuri ar to sadarbojas, Iecietības paziņojumā ir īpaši norādīts, ka sadarbība saskaņā ar minēto paziņojumu nekādi nepasargā karteļu dalībniekus no civiltiesiskiem prasījumiem saistībā ar to dalību LESD 101. panta pārkāpumā⁴⁷. Turklāt *Bundeskartellamt* iecietības programmas 24. punktā ir noteikts, ka “šis paziņojums

45 — Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu par to ir teikts, ka *Oberlandesgericht Düsseldorf* [Diseldorfas Augstākā tiesa] savā spriedumā par tiesisku atzina *Bundeskartellamt* iecietības programmas pamatā esošo premisu, proti, ka interese atklāt konkurenci un tautsaimniecībai īpaši nelabvēlīgus karteļus ir svarīgāka par atsevišķa kartela dalībnieka sodīšanu. *Oberlandesgericht Düsseldorf* noteica, ka *Bundeskartellamt* iecietības programma (minēta 6. zemsvītras piezīmē) nerada nekādas šaubas no juridiskā viedokļa un ka tās programma nepārsniedz minētās iestādes rīcības brīvību naudas sodu noteikšanā saskaņā ar *OWiG* 81. panta 7. punktu.

46 — Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav norādīts, vai šie karteļi ietilpst LESD 101. panta piemērošanas jomā, un ja tā — kuri no tiem.

47 — Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 39. punktu.

neietekmē no dalības konkurences tiesību pārkāpumā izrietošās civiltiesiskās sekas⁴⁸.

102. panta pārkāpumu dēļ nodarīto zaudējumu atlīdzību, Tiesa ir noteikusi, ka pilna LESD 101. panta iedarbība un it īpaši 101. panta 1. punktā noteiktā aizlieguma lietderīgā iedarbība var būt apdraudēta, ja ikviens nevarētu prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas tam radušies līguma dēļ vai tādas rīcības, kas var ierobežot vai traucēt konkurenci, dēļ⁵¹. No tā izriet, ka jebkurš var prasīt atlīdzinājumu par nodarīto kaitējumu, ja pastāv celoņsakarība starp attiecīgo nodarījumu un LESD 101. un 102. pantā aizliegto nolīgumu vai darbību⁵². Spriedumā lietā *Courage* un *Crehan* Tiesa arī uzsvēra prasību par zaudējumu atlīdzību preventīvo raksturu. Šajā ziņā Tiesa noteica, ka faktiski šādas tiesības nostiprina ES konkurences tiesību normu iedarbību un attur no nolīgumiem vai prakses, kas bieži vien norisinās slepus un var ierobežot vai traucēt konkurenci. Šajā ziņā prasības par zaudējumu atlīdzību valsts tiesās var dot būtisku ieguldījumu efektīvas konkurences nodrošināšanā ES⁵³.

36. Tiesa patiešām ir skaidri uzsvērusi ciešu personu tiesības celt prasības par LESD 101. un 102. panta pārkāpumu dēļ nodarīto zaudējumu atlīdzību. Tādējādi saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 101. un 102. pantam ir tieša iedarbība attiecībās starp privātpersonām, un tie attiecīgajām personām rada tiesības⁴⁹, kuru ievērošana jānodrošina valsts tiesām⁵⁰. Lai arī ES līmenī nav saskaņoti noteikumi par prasībām par LESD 101. un

48 — *Amtsgericht* tās lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīja, ka "pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniegšana [...] saskaņā ar [...] Vācijas normatīvajiem aktiem neatbrīvo no civiltiesiskās atbildības pret trešajām personām, kuras cietušas karteļa dēļ".

49 — Saskaņā ar LESD 101. un 102. pantu arī privātpersonām tiek noteikti pienākumi, kuru izpilde jānodrošina dalībvalstu tiesām.

50 — Skat. 1974. gada 30. janvāra spriedumu lietā 127/73 *BRT* un *SABAM* (saukta arī par "*BRT I*") (*Recueil*, 51. lpp., 16. punkts), 1997. gada 18. marta spriedumu lietā C-282/95 P *Guérin automobiles*/Komisija (*Recueil*, I-1503. lpp. 39. punkts), 2001. gada 21. septembra spriedumu lietā C-453/99 *Courage* un *Crehan* (*Recueil*, I-6297. lpp., 23. punkts) un 2006. gada 13. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no C-295/04 līdz C-298/04 *Manfredi* u.c. (Krājums, I-6619. lpp., 39. punkts).

51 — Skat. spriedumu lietā *Courage* un *Crehan* (minēts 50. zemsvītras piezīmē, 26. punkts).

52 — Skat. spriedumu lietā *Manfredi* u.c. (minēts 50. zemsvītras piezīmē, 61. punkts). Tiesa noteica, ka, izstrūkstot ES tiesiskajam regulējumam šajā jautājumā un saskaņā ar valsts procesuālās autonomijas principu, katras dalībvalsts tiesību sistēmas ziņā ir noteikt piekritīgās tiesas un tiesvedības procesuālos noteikumus, kam jānodrošina ES tiesībās privātpersonām tieši piešķirto tiesību aizsardzība, tomēr šie noteikumi nedrīkst būt mazāk labvēlīgi par tiem noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām saskaņā ar valsts tiesībām (līdzvērtības princips), un tie nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt no ES tiesībām izrietošo tiesību izmantošanu (efektivitātes princips) (skat. Tiesas 1997. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-261/95 *Palmisani*, *Recueil*, I-4025. lpp., 27. punkts, un spriedumu lietā *Courage* un *Crehan*, minēts 50. zemsvītras piezīmē, 29. punkts).

53 — Skat. spriedumu lietā *Courage* un *Crehan* (minēts 50. zemsvītras piezīmē, 27. punkts). Skat. arī Komisijas Baltās grāmatas par zaudējumu atlīdzināšanas prasībām saistībā ar EK konkurences noteikumu pārkāpšanu, COM(2008) 165, galīgā redakcija (turpmāk tekstā — "Baltā grāmata"), 1.2. punktu.

37. Manuprāt, ja informāciju, kuru saskaņā ar valsts konkurences iestādes iecietības programmu tai brīvprātīgi snieguši karteļa dalībnieki, attiecīgā iestāde izpauž cietušajai trešajai personai, tā šai pēdējai principā palīdz sagatavot prasību valsts tiesā ar LESD 101. panta pārkāpumu un karteli apgalvoti nodarītā kaitējuma atlīdzinājumam⁵⁴. Ar šo prasību var nodrošināt ne tikai cietušās personas tiesību uz atlīdzinājumu noteikšanu, bet arī LESD 101. panta piemērošanu⁵⁵. Tādēļ uzskatu, ka, lai arī valsts konkurences iestāde nepiedalās zaudējumu atlīdzības lietā, tā nedrīkstētu⁵⁶, izņemot primāru sabiedrisku vai privāttiesisku interešu apsvērumu gadījumu, neļaut apgalvoti cietušajai personai iepazīties ar savā rīcībā esošajiem dokumentiem, kurus var izmantot pierādījumiem, lai tā pret karteļa dalībnieku varētu celt civilprasību par LESD 101. panta pārkāpumu, jo tādējādi *de facto* tiktu aizskartas un ierobežotas attiecīgās personas LESD 101. pantā un Hartas

47. pantā⁵⁷ saistībā ar 51. pantu un ECPAK 6. panta 1. punktu garantētās pamattiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību. Tādēļ ir jāizvērtē, vai un kādos apstākļos valsts konkurences iestāde drīkst tiesiski atteikties izpaust informāciju un dokumentus, kurus tai iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs.

38. Manuprāt, šādos apstākļos, ja valsts konkurences iestāde ļautu iepazīties ar visu informāciju un dokumentiem, kurus tai iesniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, attiecīgās iestādes iecietības programmas pievilcīgums un tādējādi arī efektivitāte varētu tikt nopietni apdraudēti, jo potenciālie pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji varētu uzskatīt, ka tāpēc, ka tie būs snieguši pašapsūdzības liecības

54 — Baltās grāmatas (minēta 53. zemsvītras piezīmē) 2.2. punktā Komisija norāda, ka "bieži lielu daļu svarīgu pierādījumu, kas ir vajadzīgi, lai pierādītu konkurences noteikumu pārkāpumu lietu, slēpj, un ja tos savā rīcībā patur atbildētājs vai trešās personas, prasītājam parasti par tiem nav pietiekamas informācijas."

55 — Skat. spriedumu lietā *Courage un Crehan* (minēts 50. zemsvītras piezīmē, 26. un 27. punkts).

56 — Pretējā gadījumā — dalībvalstu konkurences iestādes, neļaujot iepazīties ar savā rīcībā esošo un pierādījumiem izmantojamo informāciju, var kavēt prasību par zaudējumu atlīdzību ceļšanu.

57 — "Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā. Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā [...]"

un pierādījumus, kas tiem jāsniedz⁵⁸ iestādei, prasībās par zaudējumu atlīdzību viņi atradīsies ne tik labvēlīgā situācijā kā iecietības režīma piemērošanu nelūgušie pārējie karteļa dalībnieki. Tādējādi, lai arī potenciālais pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs patiešām var tikt atbrīvots no naudas soda, varētu uzskatīt, ka šo guvumu atsver pieaugušie zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma draudi gadījumā, ja tiek ļauts iepazīties ar iecietības procedūras lietas materiāliem, it sevišķi gadījumos, kad saskaņā ar valsts civilprocesiālo tiesību normām karteļa dalībnieki ir atbildīgi solidāri. Tādēļ karteļa dalībnieks var atturēties no pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniegšanas vispār vai arī iecietības procedūrā būt konkurences iestādei mazāk pretimnākošs⁵⁹.

39. Tādēļ pastāv acīmredzama spriedze attiecībās starp, no vienas puses, vajadzību valsts konkurences iestādei efektīvi īstenot iecietības programmu un tātad konkurences tiesību

58 — Lai tiktu piemērots iecietības režīms. Jautājums par piespiešanu, protams, nerodas, jo personas, kas lūdz iecietības režīma piemērošanu, brīvprātīgi, nevis likuma spiestas, sniedz korporatīvās liecības un iepriekš pastāvējušos pierādījumus apmaiņā pret iecietības režīma piemērošanu. Par tiesībām sevi neapsūdzēt un tiesībām uz taisnīgu tiesu *a contrario* skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1996. gada 17. decembra spriedumu lietā *Saunders* pret Apvienoto Karalisti (*Reports of Judgments and Decisions*, 1996-VI, 2044. lpp., 69., 71. un 76. punkts).

59 — Nevar neņemt vērā, ka iespējams "stindzinošais efekts" ["chilling effect"] — kad persona atturas no likumīgām darbībām bailēs no soda), kurš var rasties, ja konkurences iestāde iespējamiem civilprasības iesniedzējiem ļauj iepazīties ar informāciju, kuru sniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, var šo personu mudināt mainīt pakāpi, kādā tā sadarbojas ar konkurences iestādi, lai gan iecietības paziņojumā ir prasīts, lai iesniedzējs patiesi, pilnībā, nepārtraukti un nekavējoties sadarbojas visā Komisijas administratīvās procedūras gaitā kopš pieteikuma iesniegšanas brīža. Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 12. punkta a) apakšpunktu. Dalībvalstu programmās, visticamāk, ir noteiktas līdzīgas prasības. Skat. *ECN* iecietības paraugprogrammas (minēta 8. zemsvītras piezīmē) 13. punktu.

piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās, un, no otras puses, pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēja⁶⁰ sniegtās informācijas sniegšanu trešajai personai, lai tai palīdzētu celt prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar LESD 101. pantu.

40. Manuprāt, Regulā (EK) Nr. 1/2003 un Tiesas judikatūrā nav noteikta *de jure* hierarhija jeb pārākuma attiecības⁶¹ starp ES konkurences tiesību piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās un civilprasībām par zaudējumu atlīdzību. Lai arī nav noteikta *de jure* hierarhija, šobrīd LESD 101. un 102. panta ievērošanas nodrošināšanā Komisijas un valsts konkurences iestādēm, pēc manām domām, ir krietni vien svarīgāka loma nekā civilprasībām par zaudējumu atlīdzību. Civilprasību par zaudējumu atlīdzību pašreizējā loma šajā ziņā patiesībā ir tik nesvarīga, ka es pat atturētos

60 — Valsts konkurences iestāde.

61 — Regulas (EK) Nr. 1/2003 preambulas 7. apsvērumā noteikts, ka "[ES] konkurences noteikumu piemērošanā būtisku lomu spēlē valstu tiesas. Izšķirot strīdus starp privatpersonām, tās aizstāv subjektīvās tiesības saskaņā ar [ES] tiesību aktiem, piemēram, piešķirot kompensāciju par zaudējumiem tiem, kas cietuši no pārkāpumiem. Šajā ziņā valstu tiesu loma papildina dalībvalstu konkurences iestāžu lomu. Tādēļ tām pilnībā jāļauj piemērot [LESD 101. un 102. pantu]". Vārda "papildina" lietojums, manuprāt, nebūt katrā ziņā nenorāda uz pārākuma attiecību. Tik un tā [ES] tiesību akta preambulai nav juridiski saistoša spēka. Skat. 2009. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-134/08 *Tyson Par-ketthandel* (Krājums, I-2875. lpp., 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

pārmērīgi lietot terminu "piemērošana privāttiesiskā ceļā"⁶².

Pirmkārt, ja nebūtu efektīvu iecietības programmu, daudzi karteļi, iespējams, nekad netiktu atklāti un to kaitīgā ietekme uz konkurenci kopumā un konkrētām privātpersonām nekontrolēti turpinātos. Otrkārt, valsts konkurences iestāžu, pamatojoties uz pieteikumu iecietības režīma piemērošanai, veiktās šādu karteļu atklāšanas un izmeklēšanas rezultātā var tikt pieņemti lēmumi, ar kuriem tostarp tiek prasīts šādus pārkāpumus izbeigt un saskaņā ar valsts tiesību aktiem piemēroti naudas sodi⁶⁴. Savukārt šie lēmumi var būt nodēriģi no karteļa cietušajām trešajām personām, lai celtu civilprasības par zaudējumu atlīdzību. Šajā ziņā, lai arī Regulā (EK) Nr. 1/2003 nav noteikuma par to, ar cik saistošu spēku dalībvalstu tiesu spriedumos jāapvelta valsts konkurences iestāžu lēmumi⁶⁵, kas būtu analogisks 16. panta 1. punkta regulējumam⁶⁶, uzskatu, ka dalībvalstu tiesām šādi lēmumi ir jāuztver vismaz kā apstipriņoši pierādījumi⁶⁷. Tomēr pat tajās tiesību sistēmās, kurās valsts konkurences iestādes galīgi spēkā stājušos lēmumu civilprasības iesniedzējs vispār nevar izmantot kā pierādījumu valsts tiesā un tam

41. Turklāt uzskatu, ka šī spriedze attiecībā ir drīzāk šķietama nekā patiesa, jo slepenu karteļu atklāšanai un to dalībnieku sodīšanai paredzētas efektīvas iecietības programmas ne vien ir vajadzīgas sabiedriskajās interesēs, bet dod labumu arī privātpersonām, kurām ar šādiem karteļiem ir nodarīts kaitējums⁶³.

62 — Tās 2008. gada Baltajā grāmatā (minēta 53. zemsvītras piezīmē) Komisija norāda, ka, "neraugoties uz prasību izveidot efektīvu tiesisko regulējumu, kas padara par reālu iespēju tiesību uz atlīdzību izmantošanu, lai gan dažās dalībvalstīs nesen tika novērots neliels uzlabojums, cietušajiem praksē līdz šim visai reti ir izdevies panākt zaudējumu atlīdzināšanu par nodarīto kaitējumu saistībā ar [ES] konkurences noteikumu pārkāpšanu" Skat. 1.1. punktu.

63 — Skat. Iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 6. punktu (minēts 41. zemsvītras piezīmē), kurā ir noteikts, ka "potenciālie iecietības pieteikuma iesniedzēji varētu atturēties no šajā paziņojumā minētās sadarbības ar Komisiju, ja tas varētu pasliktināt to stāvokli civilprasības salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kuri ar to nesadarbojas. Šādas nevēlamas sekas ievērojami kaitētu sabiedrības interesēm nodrošināt efektīvu [LESD 101.] panta publiski tiesisku piemērošanu karteļu lietās, un tādējādi to turpmāki vai līdztekus notiekoši efektīvai piemērošanai privāttiesiskā ceļā" (teksta izcēlums slīprakstā pievienots).

64 — Skat. Regulas (EK) Nr. 1/2003 5. pantu.

65 — Skat. Baltās grāmatas (minēta 53. zemsvītras piezīmē) 2.3. punktu.

66 — Regulas (EK) Nr. 1/2003 16. panta 1. punktā ir noteikts, ka tad, "ja valstu tiesas atbilstoši [LESD 101. un 102. pantam] lemj par līgumiem, lēmumiem vai darbībām, uz kurām jau attiecas Komisijas lēmums, tās nevar pieņemt lēmumus, kuri ir pretrunā ar Komisijas pieņemto lēmumu [...]". Baltajā grāmatā Komisija ir ieteikusi, ka dalībvalstu tiesas, kurām atbilstoši LESD 101. un 102. pantam jālemj par prasībām par zaudējumu piedziņu, par kurām dalībvalsts konkurences iestāde ECN tiklā jau ir pieņēmusi galīgo lēmumu, konstatējot šo pantu prasību pārkāpumu, vai par kuru apelācijas instances tiesa ir pieņēmusi galīgo lēmumu, apstiprinot iestādes lēmumu vai pati konstatējot pārkāpumu, nedrīkst pieņemt lēmumu, kas ir pretrunā šādam lēmumam vai spriedumam.

67 — Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem galīgajos lēmumos par naudas sodu uzlikšanu konstatētie fakti ir saistoši arī civilprasībās, un tādējādi pārkāpums vairs nav jāpierāda.

pilnībā jāpierāda tostarp LESD 101. panta pārkāpums, manuprāt, šāds lēmums ir labs pamats prasības sagatavošanai kaut vai tāpēc vien, ka lēmumā parasti tiek sīki izskaidrota karteļa darbība un veids, kā pārkāpts LESD 101. pants.

iesniedzēju sniegtajām pašapsūdzības liecībām jeb korporatīvajām liecībām⁶⁸ un iepriekš pastāvējušajiem dokumentiem, kurus tie iesnieguši.

42. Tādēļ uzskatu, ka, lai aizsargātu gan sabiedriskās, gan privātās intereses atklāt kartelus un sodīt par tiem, pēc iespējas jā saglabā valsts konkurences iestādes iecietības programmas pievilcīgums, vienlaikus nepienācīgi neierobežojot civilprasības iesniedzēju tiesības iepazīties ar informāciju, proti, galu galā — to tiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību.

44. Manuprāt, pašapsūdzības liecību⁶⁹, kuras iecietības programmas gaitā un tās mērķiem iesnieguši pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji⁷⁰ un kurās pieteicēji faktiski atzīst un izklāsta LESD 101. panta pārkāpumu konkurences iestādei, saturu izpaužot civilprasības iesniedzējiem, varētu būtiski mazināties valsts konkurences iestādes iecietības programmas pievilcīgums un tādējādi arī efektivitāte⁷¹. Savukārt tas varētu

43. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu iesniedzējtiesa nav sīkāk norādījusi, kāda veida informāciju un dokumentus pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji ir iesnieguši pamata tiesvedībā aplūkotajā gadījumā. Tomēr, ņemot vērā, ka *Bundeskartellamt* iecietības programmas pamatā, kā norādījusi iesniedzējtiesa, ir *ECN* iecietības paraugprogramma, ierosinu šajā ziņā noskaidrot, kāda ir iespēja iepazīties ar pieteikuma iecietības režīma piemērošanai

68 — No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem skaidri neizriet, vai pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji ir snieguši korporatīvas liecības mutiski. Tā kā, manuprāt, šīs liecības nav izpaužamas, nav būtiski, vai tās ir sniegtas rakstveidā vai mutiski.

69 — Sauktas arī par korporatīvajām liecībām.

70 — Kas patiesībā pielīdzināmas vainas atzīšanai.

71 — Ņemot vērā, ka attiecīgās liecības ir par paša iesniedzēja dalību prettiesiskajā kartelī, iesniedzējam prasībā par zaudējumu atlīdzību var tikt radīts nelabvēlīgāks stāvoklis nekā tiem karteļa dalībniekiem, kuri ar iestādi nesadarbojas. Baltās grāmatas (minēta 53. zemsvirvas piezīmē) 2.9. punktā ar virsrakstu "Mijiedarbība starp iecietības programmām un zaudējumu atlīdzināšanas prasībām" Komisija norādīja, ka gan valsts institūciju, gan privātpersonu civiltiesībās ir svarīgi nodrošināt, lai iecietības programmas būtu pievilcīgas. Komisija tādēļ uzskata, ka ir vajadzīga atbilstoša aizsardzība pret informācijas izpaušanu civilprasībās par zaudējumu atlīdzību attiecībā uz korporatīvajām liecībām, ko sniedz personas, kuras pieteikušās uz iekļaušanu iecietības programmā, lai izvairītos no tā, ka viņi nonāk nelabvēlīgākā situācijā nekā līdzdalībnieki. Šo aizsardzību piemēro gadījumos, kad informācijas izpaušanu pieprasa tiesa, neatkarīgi no tā, vai tas notiek pirms vai pēc konkurences iestādes lēmuma.

apdraudēt valsts konkurences iestādes iespējas efektīvi piemērot LESD 101. pantu un, galu galā, arī civilprasības iesniedzēja izredzes uz tiesību efektīvu aizsardzību. Tādēļ, lai arī atteikums iepazīties ar šādu informāciju iespējami kavē apgalvoti cietušo personu pienācīgi izmantot tās pamattiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību jeb zināmā mērā liedz to darīt, manuprāt, šo tiesību aizskārums ir attaisnojams ar tiesisku mērķi, proti, nodrošināt, ka valsts konkurences iestādes efektīvi piemēro LESD 101. pantu, kā arī ar privāttiesiskām interesēm atklāt karteļus un sodīt par tiem.

45. Turklāt, ja vien iesniedzējtiesas veicamās pārbaudes gaitā netiek secināts citādi, šķiet, ka⁷² pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējiem var būt tiesiskā palāvība, ka, ievērojot *Bundeskartellamt* rīcības brīvību šajā jautājumā, brīvprātīgi sniegtās pašapsūdzības liecības netiks izpaustas. Manuprāt, lai arī cik vien iespējams ir jāievēro pamattiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību, pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējam ir primāra tiesiskā palāvība, ka šādas pašapsūdzības liecības netiks izpaustas.

72 — Saskaņā ar *Bundeskartellamt* iecietības programmas (minēta 6. zemsvītras piezīmē) 22. punktu.

46. Tādēļ uzskatu, ka principā⁷³ ar pašapsūdzības liecībām, kuras sniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, iepazīties nav jāļauj.

47. Tomēr, atskaitot šādu pašapsūdzības liecību gadījumu, tādām apgalvoti cietušajām personām kā, piemēram, *Pfleiderer*, vajadzētu ļaut iepazīties ar visiem pārējiem agrāk pastāvējušiem dokumentiem, kurus pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs ir iesniedzis iecietības procedūras gaitā⁷⁴ un kuri attiecīgajām personām saistībā ar civilprasībām par zaudējumu atlīdzību noderētu, lai pierādītu LESD 101. panta pārkāpumu⁷⁵, šīm personām nodarīto kaitējumu un cēloņsakarību starp kaitējumu un pārkāpumu⁷⁶. Attiecīgie dokumenti patiesībā nav iecietības programmas rezultāts, jo tie atšķirībā

73 — Var būt vajadzība no šā noteikuma paredzēt izņēmumus ipašos apstākļos, piemēram, kad persona, kas lūdz iecietības režīma piemērošanu, pati ir izpaudusi savas korporatīvās liecības saturu trešajām personām. Skat., piemēram, iecietības paziņojuma (minēts 9. zemsvītras piezīmē) 33. punktu.

74 — Izņemot komercnoslēpumus un citu tādu konfidenciālu informāciju kā iekšējie dokumenti.

75 — Tajās tiesību sistēmās, kurās kā, piemēram, Vācijas Federatīvajā Republikā, privātpersonas prasības par zaudējumu atlīdzību drīkst paļauties uz dalībvalsts konkurences iestādes vai apelācijas tiesas galīgo lēmumu, kas ir uzskatāms par pierādījumu LESD 101. panta pārkāpumam, manuprāt, pierādījumus vai dokumentus, ko iecietības procedūras gaitā iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, šajos gadījumos nedrīkst izpaust, jo tas nav vajadzīgs, lai īstenotu tiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību un taisnīgu tiesu.

76 — Manuprāt, valsts konkurences iestādei būtu jāprasa tiesiski saistošas garantijas, ka informācija tiks izmantota tikai konkrētās tiesvedības vajadzībām.

no iepriekš minētajām pašapsūdzības liecībām pastāv neatkarīgi no šīs procedūras un vismaz teorētiski varētu tikt atklāti jebkur citur. Neredzu nevienu pārlicinošu iemeslu, kādēļ vajadzētu liegt iespēju iepazīties ar šādiem dokumentiem, kas ir īpaši paredzēti

un noderīgi prasības par zaudējumu atlīdzību sagatavošanai. Ja tādos apstākļos kā pamata lietā esošie valsts konkurences iestāde varētu liegt iepazīties ar šādiem dokumentiem, tas būtu pretrunā pamattiesībām uz tiesību efektīvu aizsardzību.

VI — Secinājumi

48. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Amtsgericht Bonn* jautājumu atbildēt šādi:

“Gadījumos, kad valsts konkurences iestāde īsteno iecietības programmu, lai nodrošinātu LESD 101. panta efektīvu piemērošanu, personām, kurām ar karteli ir nodarīts kaitējums, civiltiesisku prasījumu izvirzīšanas mērķiem nedrīkst ļaut iepazīties ar pašapsūdzības liecībām, kuras brīvprātīgi snieguši pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzēji un kurās pieteicēji faktiski atzīst un iestādei apraksta savu dalību LESD 101. panta pārkāpumā, jo tādējādi varētu būtiski mazināties iestādes iecietības programmas pievilcīgums un arī efektivitāte, kas savukārt varētu apdraudēt iestādes iespējas efektīvi piemērot LESD 101. pantu. Lai arī atteikums iepazīties ar šādu informāciju iespējami kavē apgalvoti cietušo personu pienācīgi izmantot tās

pamattiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā saistībā ar 51. panta 1. punktu, jeb zināmā mērā liedz to darīt, manuprāt, šo tiesību aizskārums ir attaisnojams ar tiesisku mērķi, proti, nodrošināt, ka valsts konkurences iestādes efektīvi piemēro LESD 101. pantu, kā arī ar privāttiesiskām interesēm atklāt kartelus un sodīt par tiem.

”Ja tiktu liegts iepazīties ar pārējiem agrāk pastāvējušiem dokumentiem, kurus pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs ir iesniedzis iecietības procedūras gaitā un kuri apgalvoti cietušajām personām saistībā ar civilprasībām par zaudējumu atlīdzību noderētu, lai pierādītu prettiesisko nodarījumu, ar kuru izdarīts LESD 101. panta pārkāpums, šīm personām nodarīto kaitējumu un cēloņsakarību starp kaitējumu un pārkāpumu, tas būtu pretrunā pamattiesībām uz tiesību efektīvu aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā saistībā ar 51. panta 1. punktu.